

COWI A/S
Bastian Germundsson
Visionsvej 53
9000 Aalborg

Kystdirektoratet
J.nr. 23/07358-9
Ref. Martin Kangas
Christensen
10-10-2023

Dispensation til istandsættelse af otte monitoreringsboringer ved Kærgård Klitplantage inden for klitfredningslinjen

Ansøgning

I har søgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 8 til at istandsætte otte monitoreringsboringer ved Kærgård Klitplantage inden for klitfredningslinjen på ejendommen matr. nr. 1h Kærgård, Ål, Varde Kommune.

Afgørelse

Kystdirektoratet giver dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65b, stk. 1 og klitfredningsbekendtgørelsen² § 1, jf. § 4, jf. § 8 til det ansøgte.

Dispensationen gælder kun klitfredningslinjen. I skal selv undersøge, om projektet kræver tilladelse efter anden lovgivning.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

I kan læse mere om lovgrundlaget for afgørelsen i bilag 1.

Afgørelsen kan påklages

Afgørelsen kan påklages inden for fire uger.

I må ikke udnytte dispensationen før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen, er dispensationen ikke gældende før klagesagen er færdigbehandlet. I vil få direkte besked fra Kystdirektoratet med oplysninger om, hvordan I skal forholde jer, hvis der bliver klaget over afgørelsen.

I kan se en klagevejledning i bilag 2.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

² Bekendtgørelse nr. 1061 af 21. august 2018 om klitfredning.

Redegørelse for sagen

Ansøger redegør for sagen som nedenfor, her gengivet i let forkortet udgave:

I perioden 1956 – 1973 deponerede det daværende Grindstedværket A/S efter tilladelse fra myndighederne spildevand i Kærgård Plantage. Spildevandet stammede fra værkets produktion af vitaminer og lægemidler, og blev transporteret til området i tankbiler. Deponeringen skete til 6 gruber i klitområdet beliggende i en afstand af 400 – 800 meter fra kysten. Efter deponeringens afslutning blev gruberne dækket med rent sand.

Fra gruberne er der sket en spredning af stoffer i det deponerede spildevand til jord og grundvand under gruberne, hvorfra der sker en udsivning i vestlig retning mod havet. Dette har medført forurening af jord og grundvand over et areal i størrelsesordenen 500.000 m², og udsivning af stoffer til Vesterhavet over en kyststrækning på ca. 800 meter. Udsivningen af forurenende stoffer medførte, at der i 1964 blev udstedt badeforbud i havet ud for gruberne.

De nuværende aktiviteter har til formål at reducere forureningen i grundvandet til et niveau, som ikke udgør nogen risiko mod mennesker eller mod Vesterhavet.

I forbindelse med arbejdet i plantagen er der i løbet af slutningen af 1990 og starten af 2000 etableret en lang række boringer på stranden og i klitfoden ud for gruberne. Boringerne varierer i dybde, men nogle er op til ca. 35 meter dybe og har op til 6 filtre, hvorfra der kan udtages en vandprøve. Boringerne har været anvendt til at monitorere forureningsfanen, hvilket gøres ved at udtage en vandprøve fra filtrene. Vandet kan efterfølgende analyseres for forskellige forureningskomponenter og formålet er at vurdere, hvor meget forurening der strømmer ud i Vesterhavet og i hvilken dybde.

Boringerne der i dag findes i klitterne, er i sin tid blevet etableret i klitfoden (i overgangen fra strand til klit), men da klitterne, med tiden flytter sig mod kysten (prograderer), er boringerne med tiden blevet begravet under en del sand. Boringerne er for størstedelens vedkomne aldrig blevet istandsat og da de alle er afsluttet med et stålrør, er boringerne i en dårlig forfatning og trænger til istandsættelse.

Istandsættelse vil primært bestå i:

- 1. at afslutningen (metallrøret) skiftes ud med et plastikrør og et nyt aluminiumslåg og forlænges til ca. 1 meter over terræn*
- 2. at filtrene (hvori der kan udtages en vandprøve) forlænges tilsvarende.*

Der er udvalgt 8 boringer, som ønskes istandsat. Der er valgt en større gravemaskine, da denne har bedre mulighed for at køre i det ujævne terræn uden at skulle flytte større mængder sand. For hver boring vil gravemaskinen starte på stranden og bevæge sig vinkelret på stranden i en lige linje ind til den pågældende boring. Her vil gravemaskinen frigra

boringen (forventeligt i et område på ca. 5 m²), løfte metalrøret af og installere et nyt rør, som afsluttes 1 meter over terræn. Herefter retableres klitten efter bedste evne og eventuel bevoksning lægges, hvis muligt, tilbage på plads. Der må forventes at gravemaskinen både kører og graver i bevoksede klitter, da flere boringer findes i områder med sådanne, men omfang vil begrænses, hvor det er muligt.

Eksempel på boring.

Eksempel på boring.

Kort over området viser etablerede borer. Ansøgningen angår de otte borer (tæt ved klitfoden), der er markeret med rød.

Området er ejet af Naturstyrelsen, der som lodsejer har godkendt projektet under forudsætning af Kystdirektoratets tilladelse.

Området er præget af hedearealer, og tæt ved projektområdet er et område, der er udpeget som hede efter naturbeskyttelseslovens §3. Varde kommune er myndighed for bestemmelsen. Ansøger har efter det oplyste ansøgt Varde Kommune om gravning i klitfoden. Det oplyses, at eftersom borerne ikke befinder sig inden for det udpegede område, skal Varde Kommunen ikke myndighedsgodkende efter bestemmelsen.

Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse

I behandlingen af en ansøgning om dispensation fra klitfredningslinjen skal Kystdirektoratet vurdere, om det ansøgte kan påvirke Natura 2000-områder eller dyre- og plantearter på habitatdirektivets bilag IV. Læs evt. mere herom i bilag 1.

Natura 2000

Det ansøgte ligger i Natura 2000-område nr. 84 Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage. Natura 2000-området omfatter habitatområde nr. 73 og fuglebeskyttelsesområde nr. 50 og 56.

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses i bilag 3.

Projektområdet er registreret som hvid klit i god tilstand.

Det er Kystdirektoratets vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Ved vurderingen er der særligt lagt vægt på naturtypen Hvid klits naturligt høje dynamik og foranderlighed, hvor mindre forstyrrelser endda kan have en positiv effekt i form af øget dynamik. Det ansøgte vurderes at medføre en kortvarig forstyrrelse i anlægsfasen, uden dog at medføre nogen permanente ændringer af

naturtilstanden på arealet. Andre naturtyper eller arter på udpegningsområdet vurderes ikke at blive påvirket af projektet.

Det ansøgte vil således efter Kystdirektoratets vurdering ikke medføre en væsentlig påvirkning af de naturtyper, levesteder og/eller arter, som området er udpeget for at bevare, og der er derfor ikke behov for en nærmere konsekvensvurdering.

Bilag IV-arter

På baggrund af et generelt kendskab til bilag IV-arters forekomst i Danmark og deres valg af levested samt gennemgang af offentlige databaser, vurderer Kystdirektoratet, at lokaliteten ikke er et levested for bilag IV-arter. Nærmeste fund af bilag IV arter er registrering af odder ved Henne Å i 2022, ca. 1,2 km nord for det ansøgte, og ved Filsø i 2022 ca. 2,8 km sydøst for det ansøgte; mens strandtudse og spidssnudet frø er observeret i Filsø hede i hhv. 2021 ca. 2,6 km nordøst og i 2004 ca. 1,6 km nordøst for det ansøgte. Alle tre arter er tilknyttet søer, åer og vådområder, som ikke findes i projektområdet.

Desuden er markfirben registreret i 2021 ved Grærup strand, ca. x km syd for det ansøgte og dermed på en distance der langt overstiger artens spredningsevne. Kystdirektoratet vurderer på denne baggrund, at det ansøgte projekt ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Begrundelse for afgørelsen

Det ansøgte ligger inden for klitfredningslinjen og forudsætter derfor dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Kystdirektoratet vurderer, at der er væsentlige samfundsmæssige interesser i at overvåge og oprense Kærgaard plantage. Projektet udgør derfor efter Kystdirektoratets vurdering et særligt tilfælde, der kan begrunde en dispensation. Det indgår i vurderingen, at præcedenvirkningen af en dispensation til det ansøgte synes meget lille.

Kystdirektoratet har vurderet det ansøgte i forhold til international lovgivning om naturbeskyttelse og konkluderet, at der ikke er hensyn, der taler afgørende imod det ansøgte. Se afsnittet "Vurdering efter lovgivning om international naturbeskyttelse".

Kystdirektoratet giver på denne baggrund dispensation til projektet som beskrevet.

Med venlig hilsen

Martin Kangas Christensen
makch@kyst.dk

Bilagsgliste:

Bilag 1: Lovgivning

Bilag 2: Klagevejledning

Bilag 3: Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området

Afgørelsen er også sendt til:

- Varde Kommune, vardekommune@varde.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Varde, varde@dn.dk
- Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, Kreds Sydvestjylland, sydvestjylland@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og dof@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Varde, varde@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, dbf.oestjylland@gmail.com
- Dansk Kano og Kajak Forbund, miljo@kano-kajak.dk
- Danmarks Jægerforbund, sager@jaegerne.dk
- Naturstyrelsen Blåvandshuk, blh@nst.dk

Afgørelsen offentliggøres desuden på Kystdirektoratets hjemmeside, www.kyst.dk.

Bilag 1: Lovgrundlag

Naturbeskyttelsesloven

Af naturbeskyttelseslovens³ § 8 fremgår, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af klitfredede arealer. Formålet med bestemmelserne om klitfredning er at sikre, at arealerne nær kysten bevares så uberørte som muligt. Hermed varetages landskabelige, biologiske og rekreative hensyn.

Forbuddet mod tilstandsændringer betyder bl.a., at der ikke må opføres bebyggelse, foretages terrænændringer eller etableres beplantning inden for klitfredningen. Der må heller ikke foretages gravearbejde, etableres hegn, placeres campingvogne og lignende, arealerne må ikke afgræsses, og der må ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

En række ændringer er dog umiddelbart undtaget fra forbuddet. Undtagelserne fremgår af lovens § 8a. Kystdirektoratet har desuden mulighed for at dispensere til visse anlæg, eller hvis der er tale om et særligt tilfælde, jf. lovens § 65b.

Af klitfredningsbekendtgørelsens⁴ § 1 fremgår, at det på de klitfredede arealer blandt andet ikke er tilladt at fjerne beplantning eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning, køre med motorkøretøjer uden for lovligt anlagte veje, at opstille telte og lignende eller at foretage gravearbejde, at cykle eller ride uden for lovligt anlagte veje.

Kystdirektoratet kan gøre undtagelse fra forbuddene, jf. § 4.

Af hensyn til de nationale interesser, der er knyttet til kystområderne, administreres bestemmelserne om klitfredningslinjen meget restriktivt. Der dispenseres desuden kun, når dispensationen vil være uden konsekvenser for den fremtidige administration af klitfredningen.

Lovgivning om international naturbeskyttelse

Ifølge habitatbekendtgørelsen⁵ skal Kystdirektoratet, før der gives dispensation fra klitfredningen, vurdere om det ansøgte i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt (en væsentlighedsvurdering). Direktoratet vurderer i den forbindelse, om det ansøgte kan påvirke områdets naturtyper og levesteder samt de arter, som området er udpeget for at bevare. Hvis det ikke kan udelukkes, at det ansøgte kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

⁴ Bekendtgørelse nr. 1061 af 21. august 2018 om klitfredning.

⁵ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Kystdirektoratet er desuden forpligtet til at varetage beskyttelseshensyn til en række dyr og planter (arter på habitatdirektivets bilag IV) over alt i landet, det vil sige uanset om de forekommer inden for et af de udpegede Natura 2000-områder eller udenfor. Der kan ikke gives dispensation fra klitfredningen, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for de pågældende dyrearter eller ødelægge de pågældende plantearter.

Bilag 2: Klagevejledning

Kystdirektoratets afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentliggjort på vores hjemmeside, regnes fristen dog altid fra offentliggørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- offentlige myndigheder
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Der klages via Klageportalen, der kan findes på www.naevneneshus.dk, eller alternativt på www.borger.dk og www.virk.dk. Der logges ind med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen.

Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Betaling foregår via Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

**Bilag 3: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 84
Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage**

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 73		
Naturtyper:	Strandeng (1330)	Forklit (2110)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Kliithede* (2140)	Havtornklit (2160)
	Grårisklit (2170)	Skovklit (2180)
	Klitlavning (2190)	Enebærklit* (2250)
	Lobeliesø (3110)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålsø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Hængesæk (7140)	Tørvelavning (7150)
	Kildevæld* (7220)	Rigkær (7230)
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
	Arter:	Odde (1355)

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Enebærkrat (5130) og kildevæld (7220) er ikke tilstede i habitatområde 73. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 50		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Hedehøg (Y)
	Plettet rørvgtel (Y)	Tinksmed (Y)
	Dværgterne (Y)	Mosehornugle (Y)
	Natravn (Y)	Hedelærke (Y)
	Blåhals (Y)	Rødrygget tornskade (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 56		
Fugle:	Rørdrum (Y)	Pibesvane (T)
	Sangsvane (T)	Grågås (T)
	Kortnæbbet gås (T)	Spidsand (T)
	Krikand (T)	Rørhøg (Y)
	Hedehøg (Y)	Plettet rørvgtel (Y)
	Trane (Y)	Klyde (Y)
	Pomeransfugl (T)	Tinksmed (Y)
	Fjordterne (Y)	Natravn (Y)
	Hedelærke (Y)	Blåhals (Y)
	Rødrygget tornskade (Y)	

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Hedehøg og mosehornugle er ikke tilstede i fuglebeskyttelsesområde 50. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: hedehøg og pomeransfugl i fuglebeskyttelsesområde 56. De nævnte fugle gennemgås derfor ikke yderligere.

(fra [Natura 2000-planen 2022-27](#))